

अथि

आलोकन

पुस्तक रत्न

संस्कृत विभाग में प्रवेश

संस्कृत विभाग में प्रवेश

संस्कृत विभाग में प्रवेश

संस्कृत विभाग में प्रवेश

संस्कृत विभाग में प्रवेश

બાલલેખન

પુસ્તક રજુ

લેખક અને પ્રકાશક
મોમાભાઈ કીશાભાઈ પટેલ
સુણાવ, (આણંદ થઈને)

વેચાણ વ્યવસ્થાપક
ગુર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય
ગાંધી રસ્તો, કુવારા સામે,
અમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૧લી

પ્રત ૧૪૦૦

ઓક્ટોબર ૧૯૩૯

કિં. ૦-૩-૦

દેશબંધુ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ, આણંદમાં ચિમનલાલ કીશીભાઈ પટેલે છાપ્યું: તા. ૩૦-૧૦-૩૯.

નિવેદન

પ્રાથમિક શાળાના બીજા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ માટે આ પુસ્તક છે. આજે જે રીતે ઘણા મોટા ભાગની પ્રાથમિક શાળાઓમાં શિક્ષણ અપાય છે તેમાં નીચલાં ધોરણોમાં આ રીતનું લેખન કાર્ય કરાવાતું હોય એવું જાણમાં નથી. ઉપલાં ધોરણોમાં નિમ્ન લેખન વગેરેને સ્થાન છે; પરંતુ એના પાયા તરીકે છેક નીચલાં ધોરણોથી બાળકો પાસે લેખનકાર્ય કરાવવું જોઈએ એમ હું માનું છું; તેથી એ માટે ઉપયોગી થઈ પડે એ દૃષ્ટિએ આ પુસ્તકોની યોજનાકરી છે. એમાં બાળકની શક્તિનો ખ્યાલ રાખી ક્રમે ક્રમે અઘરું થતું જતું વસ્તુ બાળકની આગળ રજૂ થાય એનું ધ્યાન રાખ્યું છે.

બાલલેખન પુસ્તક ૧ થી ૪ બાળકોને વાપરવાના પુસ્તક તરીકે યોજાયેલાં છે; જ્યાં જ્યાં બાળકો પાસે એ ન ખરીદવાય ત્યાં પણ કંઈ જાતનું લેખનકાર્ય કયા ધોરણનાં બાળકો પાસે કરાવી શકાય એનો ખ્યાલ આવે એટલા માટે શિક્ષકો માટે એ પુસ્તકો રાખવા જેવાં છે. કુશળ શિક્ષકો આ જાતના કોઈ પણ પુસ્તક વગર પણ પોતાની આવડતથી બાળકો પાસે લેખનકાર્ય કરાવી શકે, પરંતુ સામાન્ય શિક્ષકો માટે તો દિશાસૂચન કરાવનારાં આવાં પુસ્તકો શાળા પુસ્તકાલયમાં ખાસ રાખવાં જોઈએ એવો મારો નમ્ર મત છે.

આ પુસ્તકમાં છે તેટલું જ લેખનકાર્ય બાળકો વરસ દરમિયાન કરે એ પૂરતું નથી. અમુક કક્ષાનાં બાળકોને કંઈ જાતનું લેખનકાર્ય કરવા આખી શકાય તેના કેટલાક નમૂના પુસ્તકોમાં છે. આ જાતનું, અને લેખનની શક્તિ બાળકમાં આવે એ માટે જરૂરી એવું બીજું પણ લખાણ બાળકો પાસે વધારે પ્રમાણમાં કરાવવું જરૂરી છે.

બાળકો પાસે આ પુસ્તકનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરાવવો એ સંબંધી ધ્યાનમાં રાખવા જેવી કેટલીક બાબતો સંબંધી પહેલા પુસ્તકમાં લખવામાં આવ્યું છે. તે સૂચનાઓ ધ્યાનમાં રાખીને તે રીતે આ અને આ પછીનાં પુસ્તકોનો ઉપયોગ બાળકો પાસે કરાવવાનો છે.

પુસ્તકની ઉપયોગિતા વધે એ દૃષ્ટિએ સુધારાવધારા સૂચવતી રચનાત્મક સૂચનાઓ કરી આભારી કરવાની સૌને બહેર વિનંતિ છે.

શાળાઓના સંચાલકોને આ પુસ્તકો ધ્યાનપૂર્વક જોઈ જવાની અને ઉપયોગી લાગે તો પોતાની શાળાઓમાં એનો ઉપયોગ કરાવી આ નમ્ર પ્રયાસમાં ઉત્તેજન આપવા વિનંતિ કરી વિરમું છું.

મુલાવ
વિજયાદશમી
સં. ૧૯૯૫

સોમાભાઈ કીશાભાઈ પરેલ

ચોપડી લખનાર વિદ્યાર્થીની દફતર

નામ—

માતાનું નામ—

પિતાનું નામ—

રહેવાનું ઠેકાણું—

ભાઈનું નામ—

બહેનનું નામ—

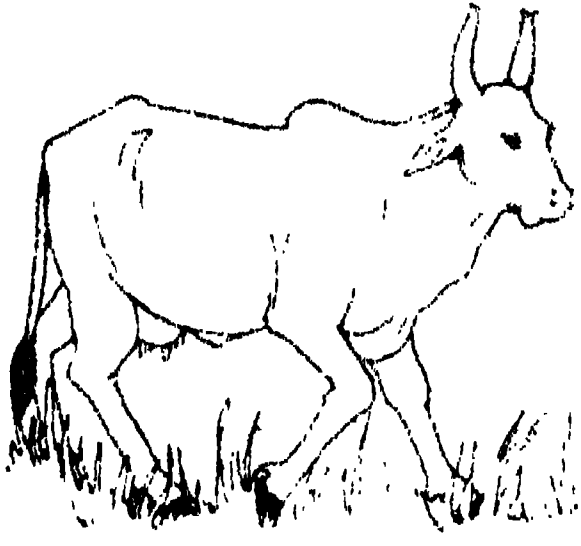
કાકાનું નામ—

મામાનું નામ—

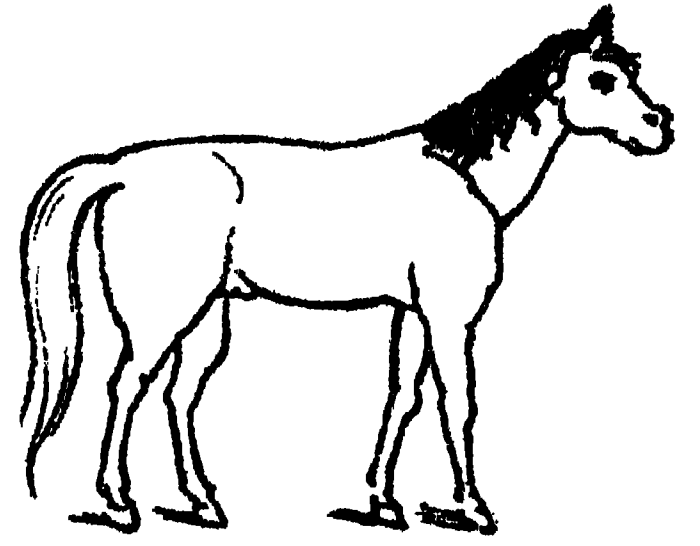
શિક્ષકનું નામ—

ભાઈબંધનું નામ—

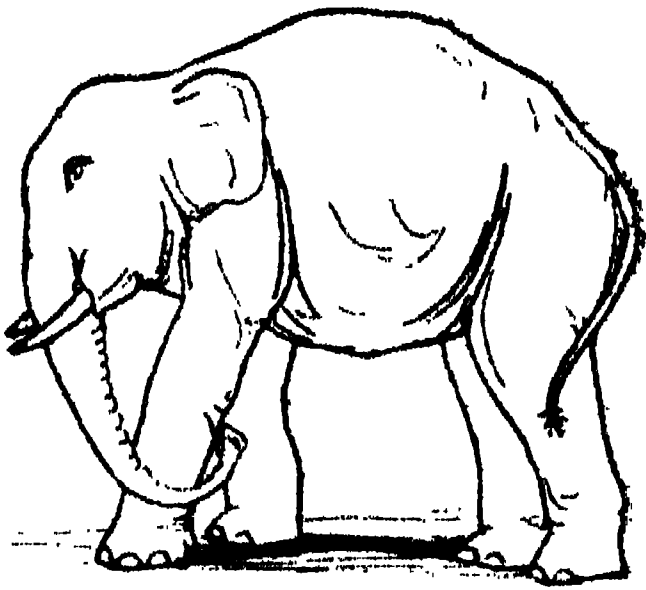
શું છે તે લખો.

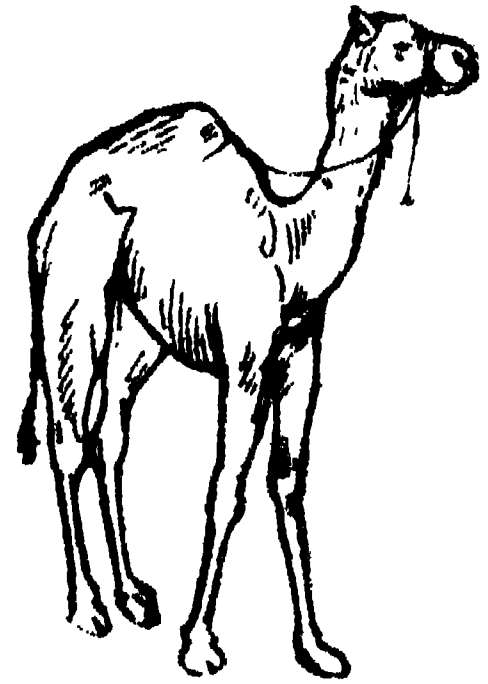
આ ગાય છે.

આ

આ

આ

આ

આ

શા કામમાં આવે છે ?

હજી શા કામમાં આવે છે? ખેડવાના.

સોય શા કામમાં આવે છે?

કાતર શા કામમાં આવે છે?

કોદાળી શા કામમાં આવે છે?

રેંટિયો શા કામમાં આવે છે?

પીંજણ શા કામમાં આવે છે?

ખરપડી શા કામમાં આવે છે?

દાતરડું શા કામમાં આવે છે?

સીસાપેન શા કામમાં આવે છે?

ચોપડી શા કામમાં આવે છે?

સાવરણી શા કામમાં આવે છે?

ત્રાજવાં શા કામમાં આવે છે?

ઘંટી શા કામમાં આવે છે?

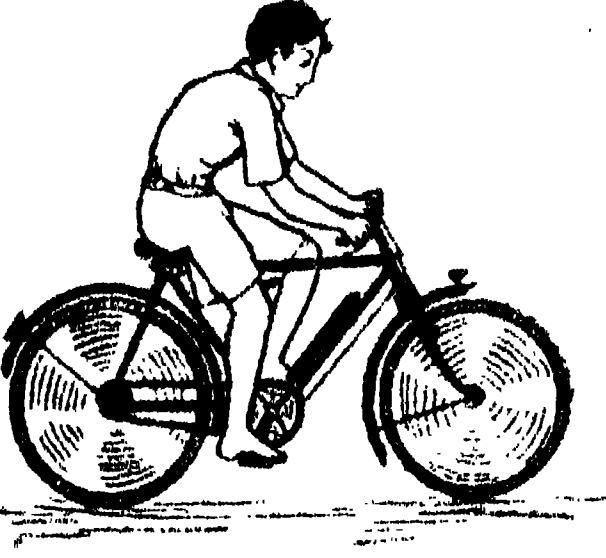
કેરી શા કામમાં આવે છે?

તકલી શા કામમાં આવે છે?

અચુભાઈ શું કરે છે ?

અચુભાઈ પાણી પીએ છે.

ખૂટતા શબ્દો લખી વાક્યો પૂરું કરો.

મારે   બે   હાથ   છે.

મારે બે

મારે બે

મારે બે

મારે એક

મારે એક

મારે એક

મારે એક

બે પાંખો હોય છે.

બે પાંખો હોય છે.

બે પાંખો હોય છે.

બે પાંખો હોય છે.

ચાંચ હોય છે.

ચાંચ હોય છે.

ચાંચ હોય છે

વાક્યો પૂરાં કરો.

પોપટ માણસ જેવું બોલે છે.

કાગડો કા કા કા કરે છે.

કોયલ

ચકલી

ઉંદર

વાંદરો

ખિલાડી

દેડકો

કાબર

બકરી

કૂકડો

ઘોડો

ગધેડું

કૂતરો

મોર

જવાબ લખો.

તમારે કેટલા હાથ છે ?

મારે બે હાથ છે.

ચકલીને કેટલી ચાંચ હોય છે ?

ગાયને કેટલા પગ હોય છે ?

મોરને કેટલી આંખો હોય છે ?

બળદને કેટલાં શીંગડાં હોય છે ?

પોપટને કેટલી પાંખો હોય છે ?

હાથીને કેટલી સૂંઢ હોય છે ?

તમારે કેટલા દાંત છે ?

અનાજનાં નામ લખો.

ખાજરી

ગામનાં નામ લખો.

સુણાવ

શહેરનાં નામ લખો.

અમદાવાદ

મહિનાનાં નામ લખો.

કારતક

નમૂના જેવાં વાક્યો લખો.

૨૧૬૭૬

મને કેરી ભાવે છે.

મને ભાવે છે.

ભાવે છે.

દૂધીનું શાક થાય છે.

શાક

શાક

મને પૂનમનો ચાંદો ગમે છે.

ગમે છે.

ગમે છે.

ગમે છે.

મેં નારંગી ખાધી છે.

ખાધી છે.

ખાધી છે.

ખાધી છે.

ખાધી છે.

ખાધી છે.

જોડશરવાળા શબ્દો લખો.

ઉદ્યું

વાક્યો પૂરાં કરો.

આંખે કેરી થાય છે.

લીમડે

વડે

ખોરડીએ

હાંતથી

અમથી

પગથી

હાથથી

મોચી

હજમ

સોની

ઘોખી

દરજી

લુહાર

બબીબહેન શું કરે છે ?

બબીબહેન દાતાણ કરે છે.

વાક્યો પૂરાં કરો.

છરી લોઢાની બને છે.

સોય

કોદાળી

શીશી

ઘંટો

કપડાં

બંગડી

પતંગ

રેતિયો

ખુરશી

ચોપડી

જોડા

કાતર

કામળા

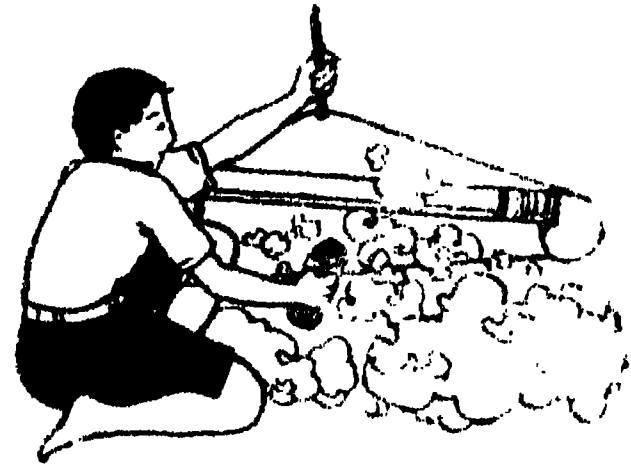
દડો

બારણાં

અચુભાઈ શું કરે છે ?

અચુભાઈ પાણી પાચે છે.

જવાબ લખો.

કોણ અનાજ પકવે છે?

ખેડૂત અનાજ પકવે છે.

કોણ જોડા સીવે છે?

કોણ કપડાં સીવે છે?

કોણ હળ બનાવે છે?

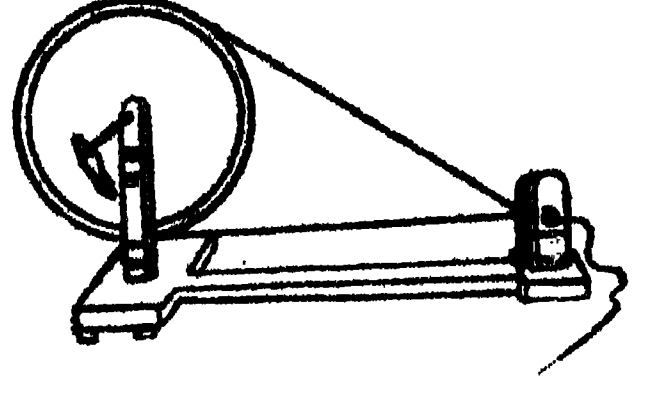
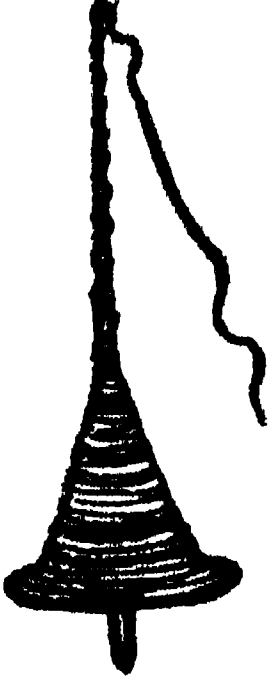
કોણ ઘર ચાણે છે?

કોણ કોદાળી બનાવે છે?

કોણ મીઠાઈ બનાવે છે?

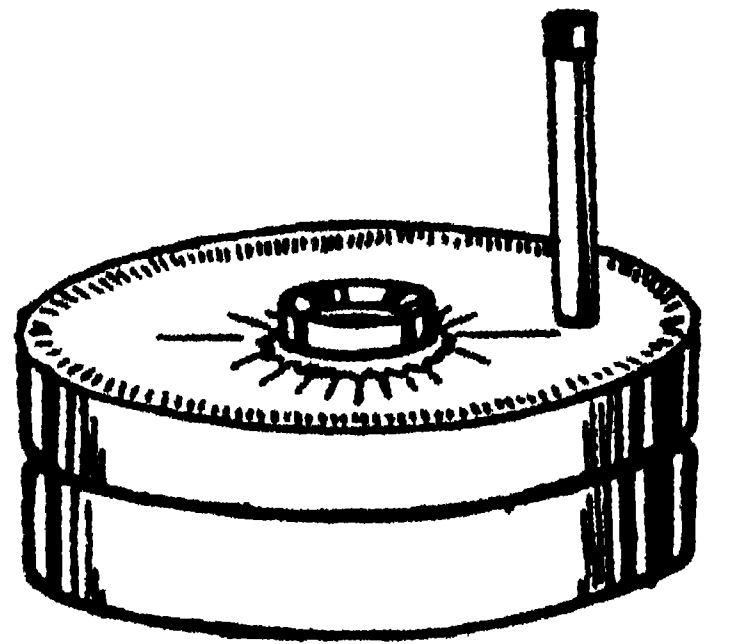
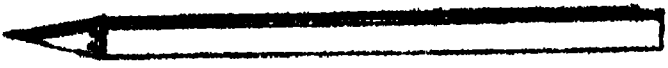
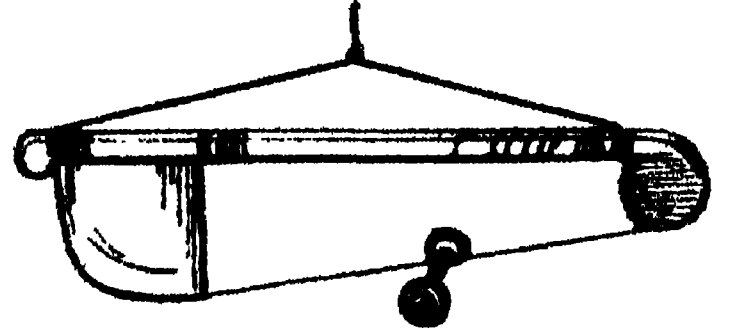
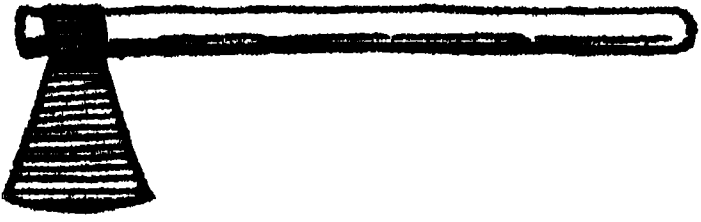
કોણ માટીનાં વાસણ બનાવે છે?

નીચેનાં શું છે અને એનાથી શું થાય છે ?

આ તકલી છે.

એનાથી કંતાય છે.

વાક્યો પૂરાં કરો.

પીંજણથી રૂ પીંજાય છે.

ચરખાથી

રેતિયાથી

સોયથી

તક્લીથી

કુહાડીથી

છરીથી

ખરપડીથી

કોદાળીથી

હળથી

કરવતથી

કુંચીથી

કાતરથી

ઘંટોથી

કોણ છે ? — શું કરે છે ?

આ માળી છે.
તે પાણી પાવ છે.

આ
તે

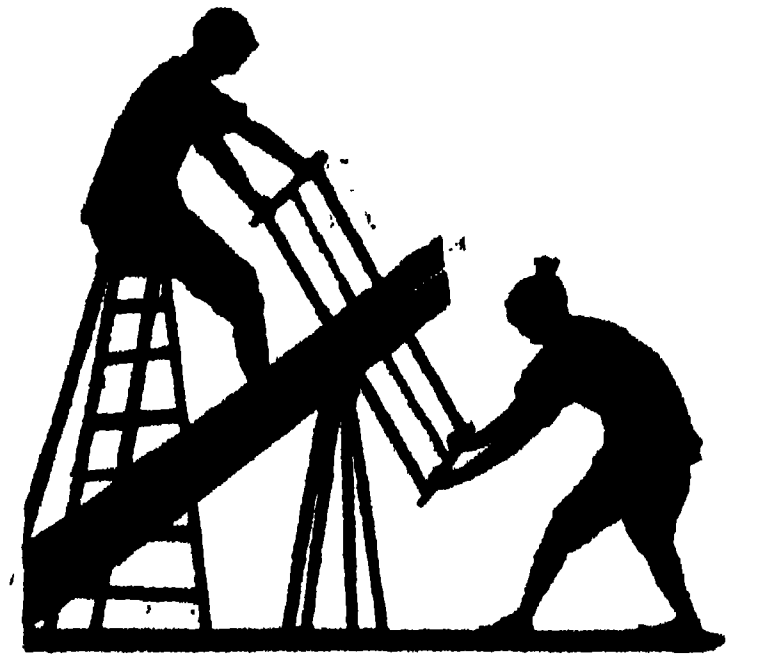
આ
તે

આ
તે

આ
તે

આ
તે

નીચેનાં વાક્યોમાં ખોટી હકીકત છે.
તમે નીચે સાચી હકીકતવાળાં વાક્યો લખો.

શિયાળામાં ખૂબ વરસાદ પડે છે.

શિયાળામાં ખૂબ પડે છે.

ઉનાળામાં ખૂબ ટાઢ પડે છે.

ઉનાળામાં ખૂબ પડે છે.

ચોમાસામાં વરસાદ વરસતો નથી.

ચોમાસામાં વરસાદ

પોપટનો રંગ કાળો હોય છે.

પોપટનો રંગ હોય છે.

કાગડાનો રંગ લીલો હોય છે.

કાગડાનો રંગ હોય છે.

હળદરનો રંગ ધોળો હોય છે.

હળદરનો રંગ હોય છે.

લીંબુ ખારું લાગે છે.

લીંબુ લાગે છે.

સાકર કડવી લાગે છે.

સાકર લાગે છે.

વાક્યો પૂરાં કરો.

રૂનો રંગ ઘોળો હોય છે.

ઘોળો હોય છે.

ઘોળો હોય છે.

કાળો હોય છે.

કાળો હોય છે.

લીલો હોય છે.

લીલો હોય છે.

પીળો હોય છે.

પીળો હોય છે.

લાલ હોય છે.

લાલ હોય છે.

કડવી લાગે છે.

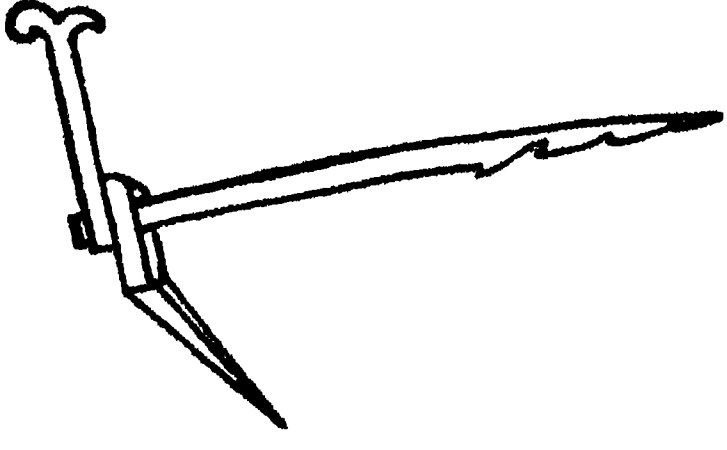
ગળી લાગે છે.

તીખું લાગે છે.

ખાટું લાગે છે.

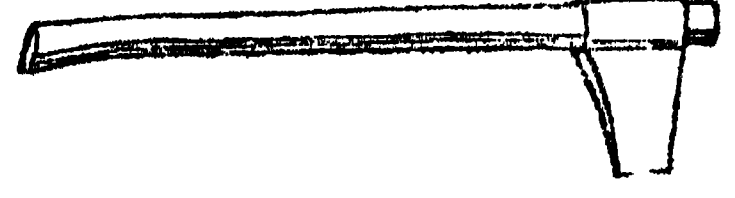

શું છે ? શા કામમાં આવે છે ?

આ હળ છે.

તેનાથી ખેતર ખેડાય છે.

આ

તેનાથી

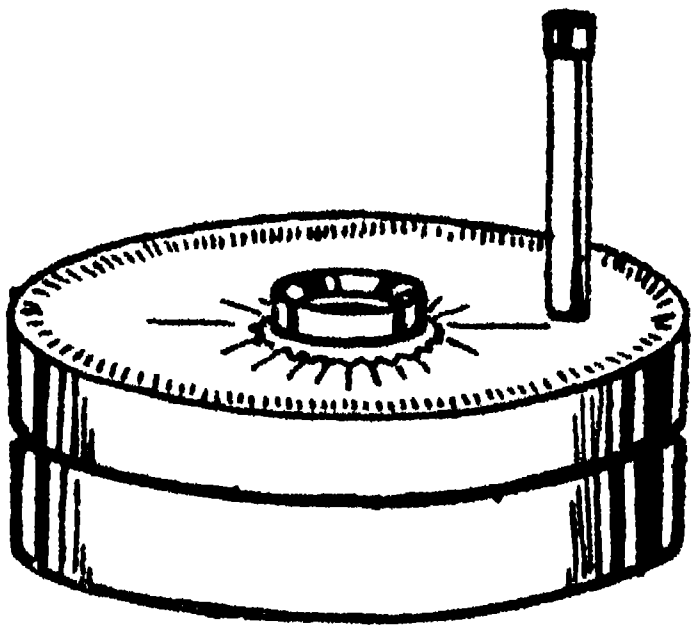
આ

તેનાથી

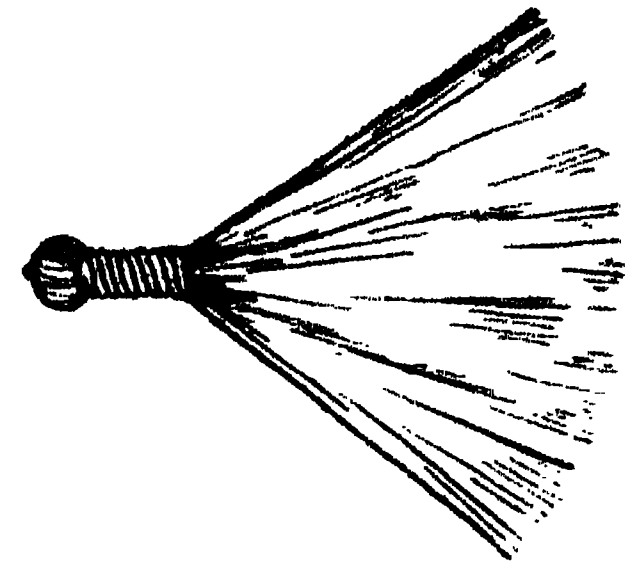
આ

તેનાથી

આ

તેનાથી

આ

તેનાથી

વાક્યો પૂરાં કરો.

મેં કોયલ જોઈ છે.

મેં જોઈ છે.

મેં જોઈ છે.

મેં જોયા છે.

મેં જોયા છે.

મેં જોયા છે.

મેં જોયા છે.

મેં જોયું છે.

મેં જોયું છે.

મેં જોયું છે.

મેં જોયાં છે.

મેં જોયાં છે.

મેં જોયાં છે.

મેં જોયાં છે.

વાક્યો પૂરું કરો.

ગાય

બળદ

સીસાપેનથી

ખાંડ

આંધળો માણસ

ચલાય નહિ.

દેખાય નહિ.

ખોલાય નહિ.

ચવાય નહિ.

સંભળાય નહિ.

શિયાળામાં ખૂબ

ઉનાળામાં ખૂબ

ચોમાસામાં

વરસના મહિના

અઠવાડિયાના

ચાંદો

સૂરજ

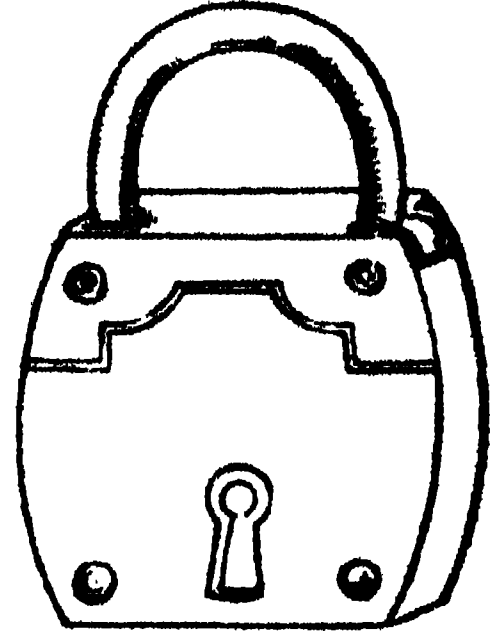
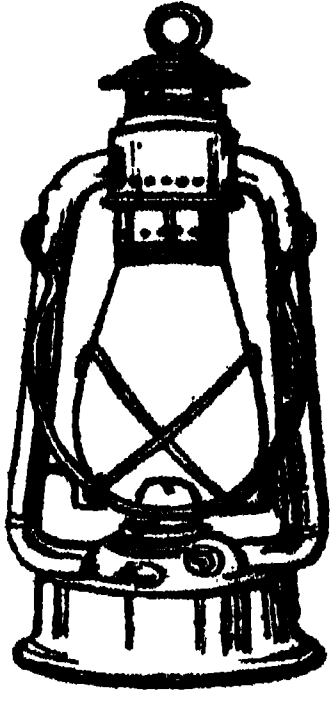
આકાશ

નીચેના શબ્દ વાપરી વાક્યો બનાવો.

છોકરો, ફૂલ, પક્ષીઓ, વાંદરા, પવન, ગાય, કૂતરો,
ભોર, તારા, ગધેડું, કેરી, કેળાં, દાડમ, દરજી, સુથાર.

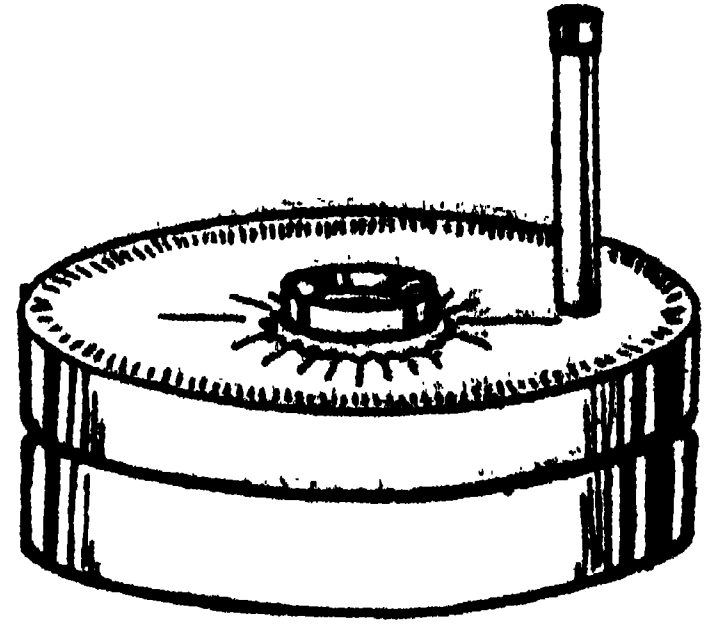
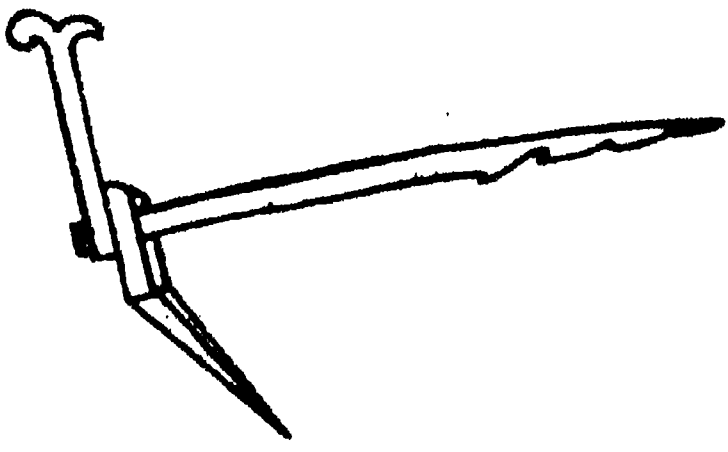
પેલો છોકરો કાંતે છે.

શું છે ? શાનું બનેલું છે ?

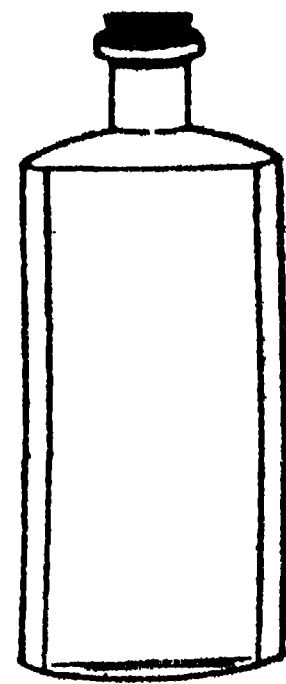
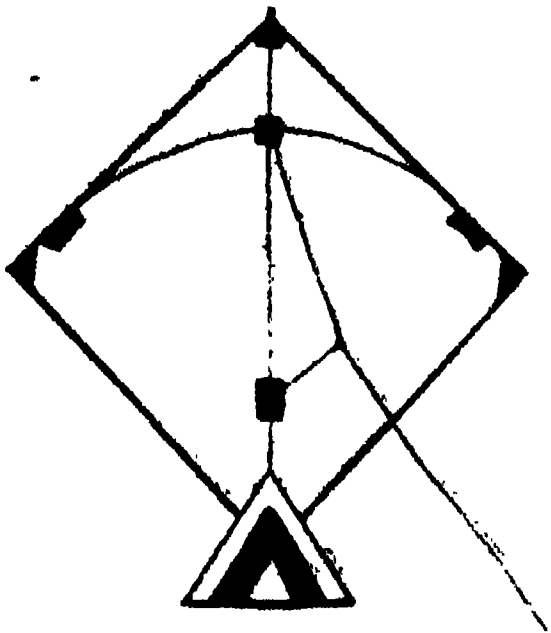
આ ફાનસ છે.
તે પિત્તળનું બનેલું છે.

આ
તે

આ
તે

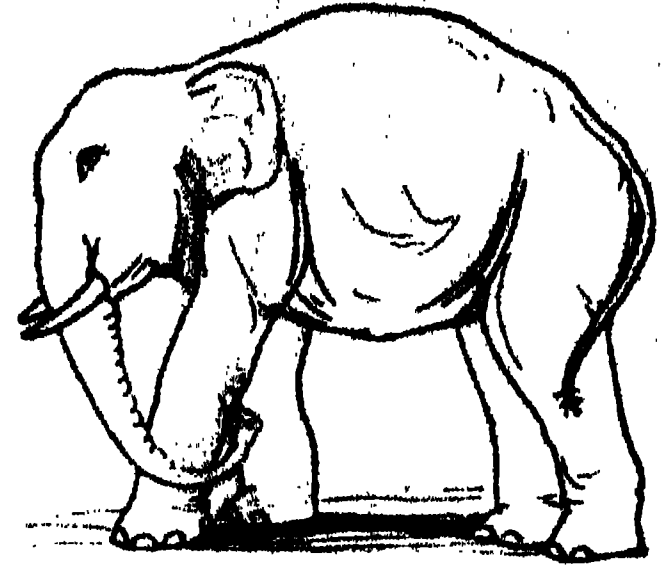
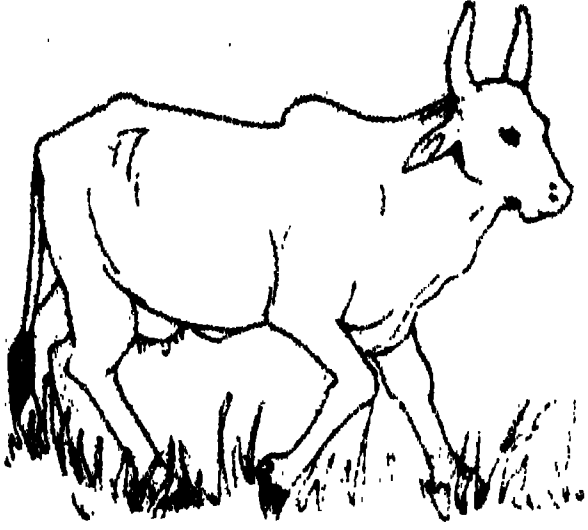
આ
તે

આ
તે

આ
તે

નીચેનાં ચિત્રો સંબંધી બૂબે વાક્યો લખો.

આ ગાય છે.

તે દૂધ આપે છે.

શિક્ષકો પથોળી પુસ્તકો

મોન્ટીસોરી સિદ્ધાન્તોએ પ્રાથમિક ગણિત શિક્ષણ
મોન્ટીસોરી સિદ્ધાન્તોએ વ્યાકરણ શિક્ષણ
બાળકોનો બાગ, ગણિત — પ્રવેશિકાના શિક્ષકોને

ખેતીવાડીનાં પુસ્તકો

ખાતરોની માહિતી શાકભાજીની વાડી

પાઠ્ય પુસ્તક તરીકે વાપરવા જેવાં પુસ્તકો

ગણિત — પ્રવેશિકા, બાલગણિત, બાલવ્યાકરણ

બાલવાચનમાળાનાં દસ પુસ્તકો

શબ્દપોથી-૧

બાલપાઠો

રસિકપાઠો

નાના મોટા પાઠો

પાંખડીઓ

શબ્દપોથી-૨

સુંદરપાઠો

જોડાક્ષરપોથી

જોડકણાં

સાચી ખોટી વાતો

પ્રાથમિક શાળાના ૧થી ૪ ધોરણ માટે લેખનનાં ક્રમિક પુસ્તકો

બાલલેખન પુસ્તક ૧લું — ૨જું — ૩જું — ૪થું

મંગાવવા માટે લખો:—

સોમાભાઈ કીશાભાઈ પટેલ, સુણાવ, વાયા આણંદ

ગુર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, ગાંધી રસ્તો, અમદાવાદ

